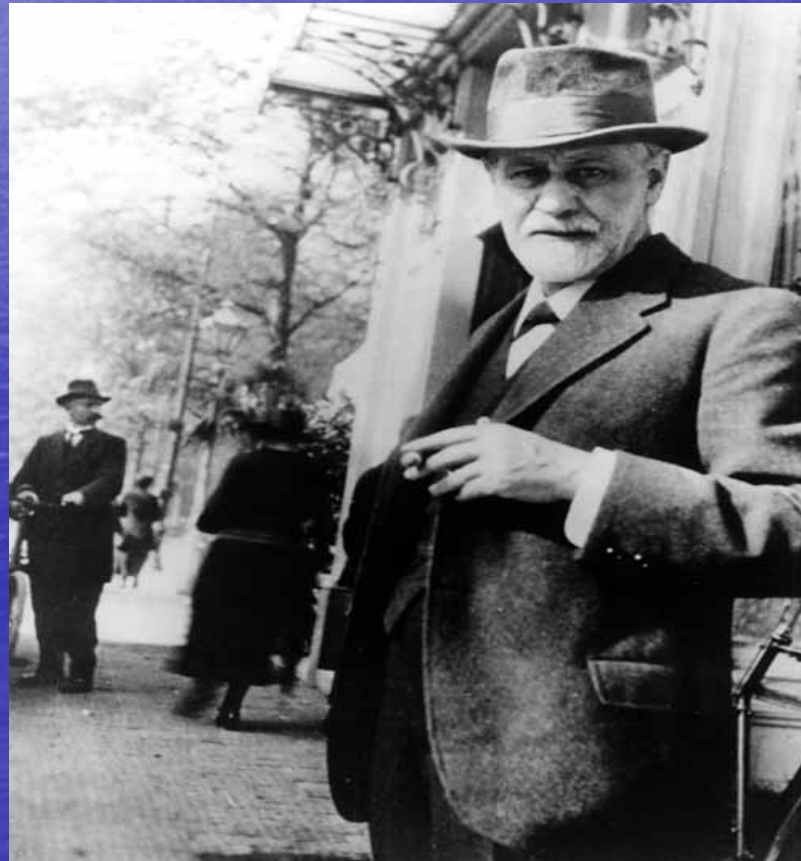

ΨΥΧΟΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Διαφάνεια 1

T1

Tsitsas_pc; 10/11/2011

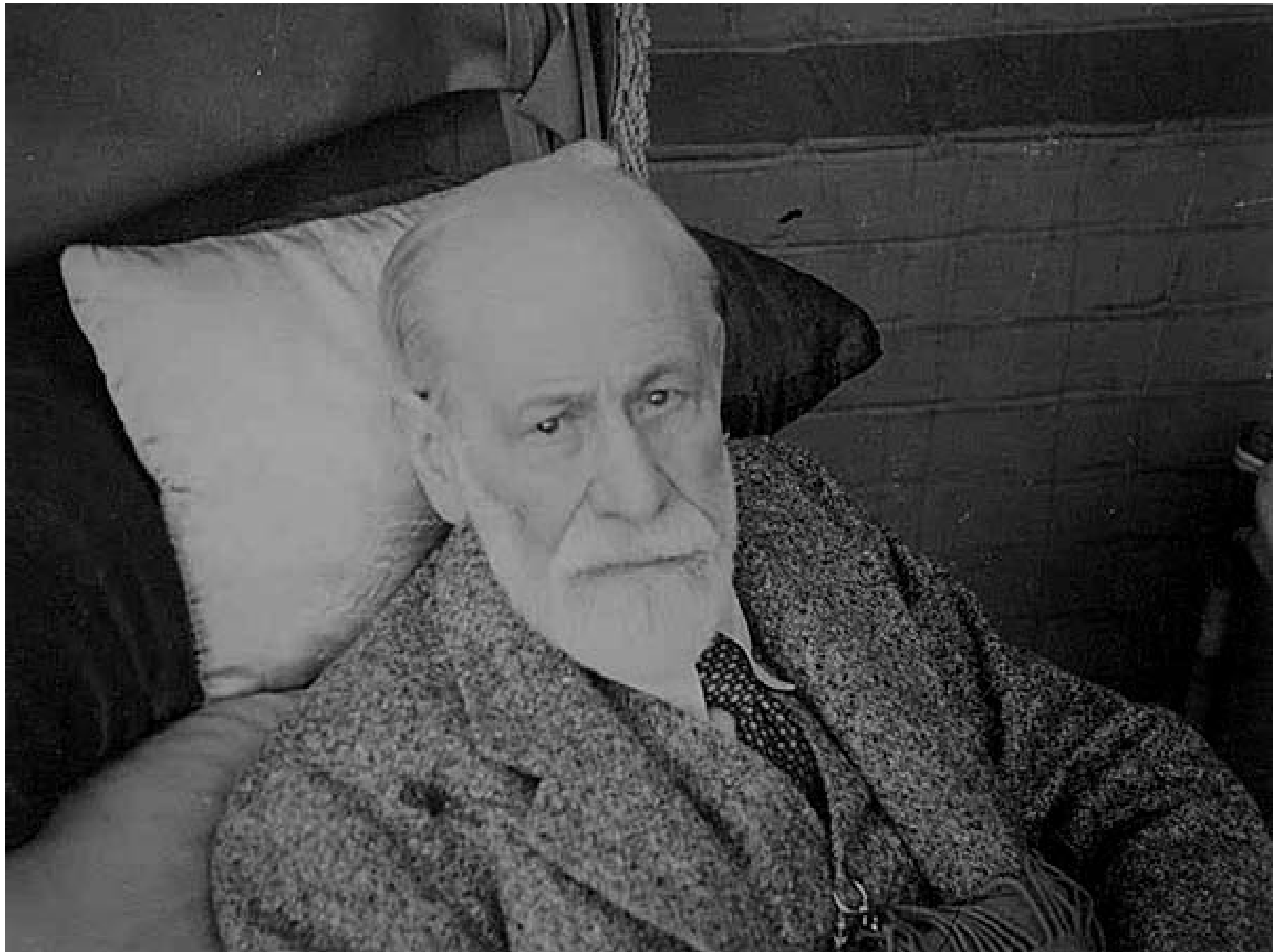
Ο **Sigmund Freud** θεωρείται ο πιο γνωστός
ψυχολόγος

Γεννημένος το **1856** από τη δεύτερη σύζυγο
ενός βιενέζου

Διάβασε τα έργα του **Shakespeare** από την
ηλικία των **8**

Πέθανε το **1939** αμέσως μετά από την
κατάληψη της Βιέννης

Πτυχίο Ιατρικής

**Παθολόγος που σπούδασε νευρολογία-
ψυχιατρική**

**Έκανε την πρώτη μεταμόσχευση
νευρώνων**

**Εισήγαγε την κοκαΐνη στην Ευρώπη ως
εναλλακτική λύση της μορφίνης**

Μέγιστες συνεισφορές

- Η συμπεριφορά μπορεί να είναι ασυνείδητη
- Τα παιδιά συμμετέχουν και σκέφτονται για τη σεξουαλικότητα ακόμη και σε νεαρή ηλικία
- Η έννοια της μεταβίβασης
- Η πρώτη ολοκληρωμένη θεωρία προσωπικότητας

Ανάπτυξη προσωπικότητας

- Ψυχοσεξουαλικά στάδια από τη γέννηση ως την ωρίμανση
- Η έμφραση είναι στην ευχαρίστηση

λίμπιντο –
σεξουαλική ενέργεια
συνδέεται με τις ανάγκες του ατόμου

Ψυχοσεξουαλική ανάπτυξη

Ανάπτυξη με έναν ορισμένο τρόπο
με βάση ποιο μέρος
του σώματος είναι το πιο
ευαίσθητο στη διέγερση

Στοματικό στάδιο – γέννηση

ως περίπου 18 μήνες

- Αναπτύσσεται από τις βιολογικές ανάγκες του νηπίου (σίτιση)
- Μια από τις ερωτογόνες ζώνες
- επηρεάζει την προσωπικότητα
- Εξάρτηση, πολύ κτητικοί, καταχρήσεις

Πρωκτικό στάδιο – 1-3 έτη

- Η έμφαση είναι στη διατήρηση και αποβολή των περιττωμάτων
- Πρώτη μορφή κοινωνικού ελέγχου των βιολογικών διαδικασιών
- Δίνει την πρώτη μορφή αυτο-ελέγχου του παιδιού για την οποία λαμβάνει ενίσχυση από τους γονείς
- Η σύγκρουση προκύπτει με την αποβολή των περιττωμάτων

Φαλλικό στάδιο - ηλικία 3 έως 5

Το παιδί είναι περίεργο για τα γεννητικά του όργανα

ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ

Για τα αγόρια ο φόβος βρίσκεται πιστεύοντας ότι θα
ευνουχιστούν από τον πατέρα τους

Άγχος ευνουχισμού

Κορίτσια – μη ικανά να επιλύσουν τόσο εύκολα
όσο τα αγόρια

Φθόνος πέους

Η ταύτιση με τον ίδιο γονέα επιλύει τη σύγκρουση με την έγκριση των αξιών, των τοποθετήσεων, των προτύπων, του σεξουαλικού προσανατολισμού, και των ιδιομορφιών

Στάδιο λανθάνουσας σεξουαλικότητας (6-12)

Όχι πραγματικά ένα στάδιο, αλλά μια υποχώρηση από τις ευχάριστες βιολογικές δραστηριότητες

Πτώση σεξουαλικού ενδιαφέροντος

Τα κοινωνικά και γνωστικά ενδιαφέροντα αναπτύσσονται

Γενετήσιο στάδιο

Αρχή της εφηβείας

Η σεξουαλική επιθυμία ξαναέρχεται στην επιφάνεια σε μια κοινωνικοποιημένη μορφή

Η αγάπη, η ευχαρίστηση, και η αυταπάρνηση αναπτύσσονται

Η ικανότητα και η αποτελεσματικότητα αναπτύσσονται αντί της σεξουαλικής ικανοποίησης

Στην τοπογραφική του υπόθεση διαιρεί το
“ ψυχικό όργανο ” σε τρία μέρη:

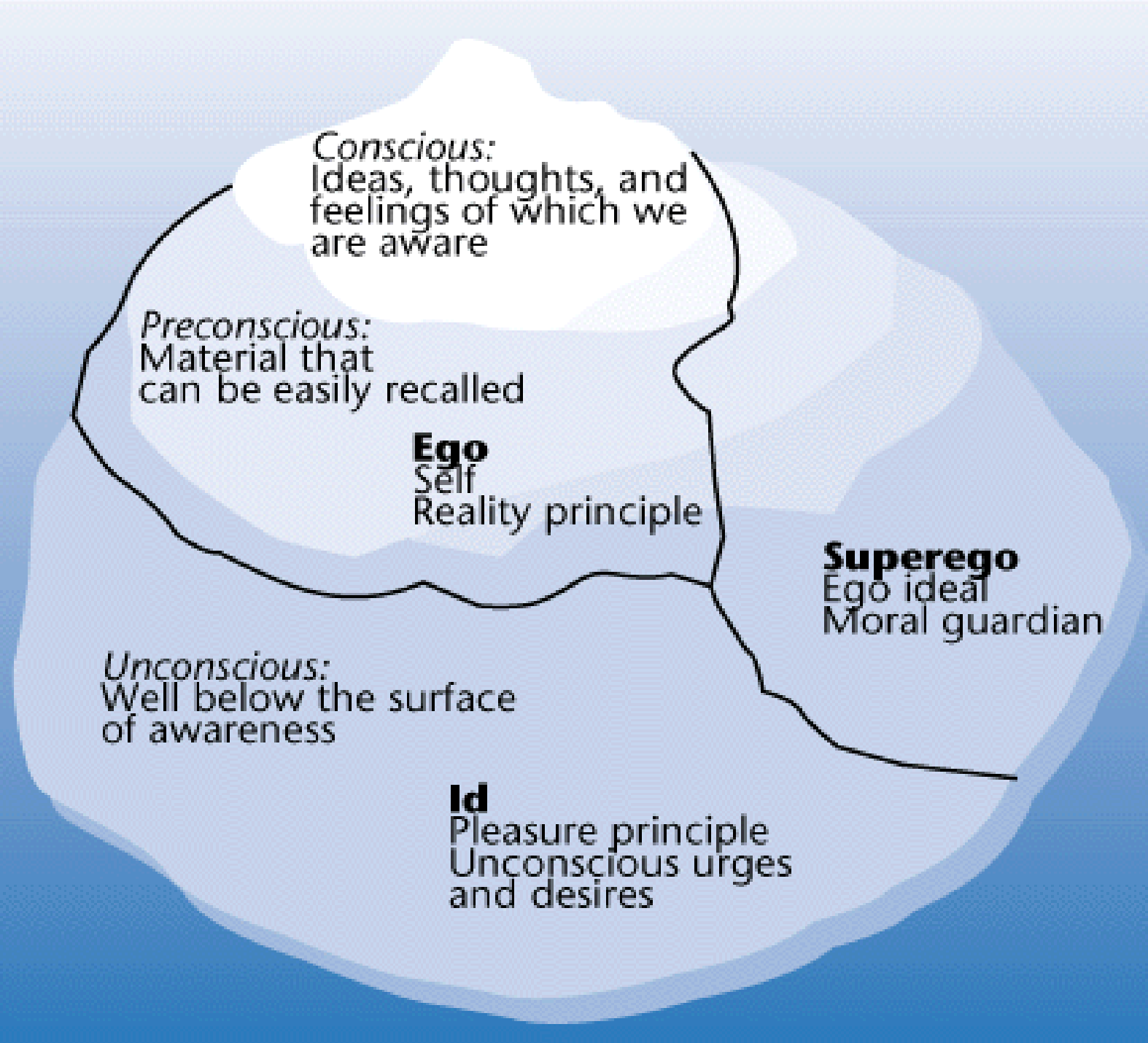
- **Το συνειδητό** _ περιλαμβάνει όσα
εμπίπτουν στην επίγνωση του ατόμου
ανά πάσα στιγμή.
- **Το προσυνειδητό** _ κατέχει ενδιάμεση
θέση μεταξύ συνειδητού και
ασυνείδητου, απαγορεύει σε ορισμένα
περιεχόμενα του ασυνείδητου να
εισβάλουν στο συνειδητό. → **Το**
ασυνείδητο - έχει περιεχόμενο
ανεπίγνωστο, λειτουργεί με βάση την
αρχή της ηδονής, σ' αυτό εντοπίζονται
τα ένστικτα.

Στη δομική υπόθεση ο Freud διαιρεί το ψυχικό όργανο επίσης σε τρία μέρη:

Το id ή Εκείνο _ περιέχει τα κίνητρα, ένστικτα και τις βιολογικές ανάγκες του ατόμου, είναι έμφυτο, δηλαδή υπάρχει κατά τη γέννηση και δεν επηρεάζεται από την εμπειρία. Το id ως αποθήκη των ορμών είναι η αρχή της ηδονής και η αποφυγή του πόνου

Το Εγώ _ είναι το λογικό μέρος που δεν υπάρχει κατά τη γέννηση αλλά αναπτύσσεται με την επίδραση της συσσωρευμένης εμπειρίας σταδιακά από το υλικό του id. Το Εγώ συγκρατεί και περιορίζει το id σύμφωνα με την αρχή της πραγματικότητας

Το Υπερεγώ _ περιέχει τις θετικές ηθικοκοινωνικές αξίες του ατόμου και την ηθική συνείδηση. είναι η συνείδηση που αντιπροσωπεύει τις αξίες των γονέων και της κοινωνίας

An iceberg floating in a blue gradient background. The iceberg is divided into three horizontal layers. The top layer is the smallest and is above the water line. The middle layer is larger and is partially submerged. The bottom layer is the largest and is completely submerged. The layers are labeled with their names and descriptions.

Conscious:
Ideas, thoughts, and
feelings of which we
are aware

Preconscious:
Material that
can be easily recalled

Ego
Self
Reality principle

Superego
Ego ideal
Moral guardian

Unconscious:
Well below the surface
of awareness

Id
Pleasure principle
Unconscious urges
and desires

Το id και το Υπερεγώ αντιπροσωπεύουν το παρελθόν.
Το πρώτο “εκφράζει τις κληρονομικά αποκτημένες ενστικτώδεις ωθήσεις και τις ανάγκες” ενώ το δεύτερο είναι ο φορέας των αξιών.

Το Εγώ αντιπροσωπεύει “το παρόν, ο,τι το άτομο ζει μοναχό του στην παρούσα στιγμή”, το τωρινό και το συμπτωματικό. Ακόμη εμφανίζεται ως πεδίο μάχης των άλλων δυνάμεων που ωθούν το άτομο σε διαφορετικές κατευθύνσεις

Αν οι πιέσεις που εξασκούν τα τρία αυτά υποθετικά δημιουργήματα (id, εγώ, υπερεγώ) το ένα πάνω στο άλλο είναι ισοβαρές, τότε το άτομο αισθάνεται καλά. Αντίθετα αν είναι ετεροβαρές, τότε δημιουργούνται προβλήματα και το Εγώ για ν’ αντιμετωπίσει τις πιέσεις καταφεύγει στους **μηχανισμούς άμυνας**

Άρνηση: Το απειλητικό γεγονός ή πρόσωπο δεν υπάρχει.

Διχοτόμηση: Το Εγώ κατηγοριοποιεί καταστάσεις και πρόσωπα σε πολύ καλά ή σε πολύ κακά, με απότομο και αιφνιδιαστικά μετακινούμενο τρόπο.

Προβολή: Τα οδυνηρά συναισθήματα αποδίδονται όχι στον εαυτό αλλά σε ένα άλλο πρόσωπο. Έτσι, το άτομο διευθετεί την οδύνη του και αποφεύγει τον πόνο για την μη εκπλήρωση των επιθυμιών του.

Εκλογίκευση: Λογικές εξηγήσεις για απαράδεκτες, κατά το άτομο, συμπεριφορές και συναισθήματά του.

Ο έλεγχος: Υπερβολική προσπάθεια διαχείρισης εξωτερικών γεγονότων ή καταστάσεων, που προκαλούν επώδυνες ψυχικές συνέπειες, άγχος και συναισθήματα

Ενδοβολή: Εσωτερίκευση ενός αντικειμένου ή προσώπου, με στόχο την αποφυγή της απώλειάς του και της οδύνης, που την συνοδεύει.

Εκδραμάτιση: Βίωση των επιθυμιών με παρορμητικό τρόπο, επειδή το Εγώ προτιμά να ενδώσει παρά να αναβάλει την ικανοποίηση των επιθυμιών.

Διαχωρισμός: Στον μηχανισμό αυτόν ενδοβολές και ταυτοποιήσεις αντιθετικού χαρακτήρα παραμένουν ξεχωριστές και έτσι εμποδίζεται η σύνθεση ολοκληρωμένου εαυτού και σταθερής ταυτότητας. Άτομα, που χρησιμοποιούν τον μηχανισμό αυτόν, βλέπουν τον εαυτό τους και τους άλλους άλλοτε σαν «ολοκληρωτικά καλούς» κι άλλοτε σαν «ολοκληρωτικά κακούς» και χωρίζουν τον κόσμο κάθε φορά σε «ολοκληρωτικά καλούς» ή «κακούς». Ο διαχωρισμός χαρακτηρίζει κυρίως τη μεταίχμιακή διαταραχή της προσωπικότητας.

- Ματαιίωση: Είναι ο μηχανισμός με τον οποίο ένα άτομο εκδραματίζει συμβολικά με αντίθετο τρόπο κάτι μη αποδεκτό απέναντι στο οποίο το εγώ πρέπει να αμυνθεί. Η εκδραμάτιση επαναλαμβάνεται πολλές φορές με σκοπό την ανακούφιση του άγχους, που προέρχεται από μη αποδεκτές ασυνείδητες ενορμήσεις. Πρόκειται για αρκετά πρωτόγονο αμυντικό μηχανισμό, ένα είδος μαγικής εξιλεωτικής πράξης, που παρατηρείται συνήθως στην ψυχαναγκαστική καταναγκαστική διαταραχή, π.χ. καταναγκαστικό επαναληπτικό πλύσιμο των χεριών (σαν εξιλεωτική κάθαρση από μη αποδεκτές σεξουαλικές ή επιθετικές ενορμήσεις).

- Μετάθεση: Με τον μηχανισμό αυτόν συναισθήματα, ιδέες ή επιθυμίες μεταφέρονται από το αρχικό τους αντικείμενο σε ένα πιο αποδεκτό υποκατάστατο. Είναι ο βασικός μηχανισμός που ψυχαναλυτικά θεωρείται ότι δημιουργεί τις φοβίες συμπληρώνοντας την απώθηση και ακολουθούμενος από αποφυγή του φοβικού πια υποκατάστατου (π.χ. μετάθεση της επιθετικότητας ενός παιδιού και του φόβου τιμωρίας γι' αυτήν από τον πατέρα σ' ένα σκύλο και δημιουργία φοβίας των σκύλων). Μετάθεση, όμως, ανευρίσκεται σαν μηχανισμός και στις καθημερινές εκδηλώσεις της ζωής, όπως όταν ένα άτομο «βγάζει» το θυμό στην οικογένεια του, ενώ απευθύνονταν ο θυμός αυτός βασικά προς το αφεντικό του

- Μόνωση (του συναισθήματος): Πρόκειται για τον αποχωρισμό μιας ιδέας ή μνήμης από τη συνοδό συναισθηματική της επένδυση και γενικά για την απομάκρυνση των συναισθημάτων από τη συνείδηση. Ο αμυντικός αυτός μηχανισμός είναι χαρακτηριστικός σε ψυχαναγκαστικό καταναγκαστικό στυλ ζωής και σε ψυχαναγκαστική καταναγκαστική διαταραχή της προσωπικότητας και χρησιμοποιείται για να προφυλάξει τα άτομα αυτά από απειλητικά ή μη αποδεκτά συναισθήματα, σεξουαλικά ή επιθετικά. Στην ψυχαναγκαστική καταναγκαστική νεύρωση, βέβαια, η μόνωση θεωρείται ψυχαναλυτικά ως ο βασικός μηχανισμός, που ακολουθείται από την αντισταθμιστική συμπτωματολογία και τη ματαίωση, ενώ στην ψυχαναγκαστική καταναγκαστική διαταραχή προσωπικότητας ή στυλ ζωής η μόνωση σχετίζεται στενά με τον μηχανισμό της διανοητικοποίησης.

Απώθηση (Repression)

Από τους κύριους μηχανισμούς άμυνας που διέκρινε ο Freud είναι η απώθηση. Κατά την ειδική σημασία του όρου "απώθηση" που αφορά τον ειδικό μηχανισμό άμυνας, το άτομο δια της βίας αποκλείει την είσοδο στη συνείδηση μιας τραυματικής εμπειρίας. Αυτό μπορεί να γίνει με την επιλεκτική λήθη, δηλαδή την αμνησία στοιχείων για τα οποία υπάρχουν λόγοι που μας ωθούν να μην τα θυμόμαστε.

Σύμφωνα με τη γενική σημασία του όρου, απώθηση είναι ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν όλοι οι αμυντικοί μηχανισμοί στην προσπάθεια απομάκρυνσης της πηγής της εσωσύγκρουσης. Μ' αυτή την έννοια ο όρος "απώθηση" εκλαμβάνεται σαν να ήταν ταυτόσημος με τον όρο "άμυνα".

Παλινδρόμηση (Regression)

Η σταδιακή πορεία των νέων προς την ωριμότητα δεν είναι σταθερή και συνεχής αλλά μια πορεία άλλοτε προχωρητική, άλλοτε επιστροφική και άλλοτε στάσιμη. Η επάνοδος του νέου ανθρώπου σε ενέργειες και τρόπους συμπεριφοράς ενός προηγούμενου σταδίου ονομάζεται παλινδρόμηση. Η παλινδρόμηση θεωρείται επικίνδυνος μηχανισμός προσαρμογής γιατί το άτομο που δεν έχει τη δύναμη να προχωρήσει προς τα εμπρός κατά τρόπο ρεαλιστικό παύει να εξελίσσεται και να ωριμάζει

Λειτουργία στο παιδί. Όταν ένα άτομο βρεθεί σε ψυχοπιεστικές καταστάσεις, για να τις αντιμετωπίσει υιοθετεί πιο πρώιμες συμπεριφορές που στο παρελθόν του είχαν φανεί αποτελεσματικές, χρησιμοποιεί δηλαδή το μηχανισμό της παλινδρόμησης ή επαναγωγής.

Ένα νήπιο μπορεί ν' αντιδράσει στη γέννηση βρέφους στην οικογένεια, εγκαταλείποντας ικανότητες και συνήθειες που έχει αποκτήσει, όπως είναι ο έλεγχος των σφιγκτήρων. Έτσι το παιδί που με τη γέννηση ενός μικρότερου παιδιού ξαναρχίζει να βρέχει το κρεβάτι του, προσπαθεί με τον τρόπο του ν' αποφύγει τον κίνδυνο να θεωρηθεί μεγάλος και να παραμεληθεί εξαιτίας του νεογέννητου

Ο Freud για να έχει πρόσβαση στο ασυνείδητο υλικό, χρησιμοποίησε ως μεθοδολογία την ανάλυση των εξής στοιχείων : ελεύθερους συνειρμούς, όνειρα και φαντασιώσεις καθώς και τη συναισθηματική σχέση αναλυόμενου – αναλυτή που εκδηλώνεται είτε σαν συναισθηματική μεταβίβαση (transference) και αντιμεταβίβασης (countertransference), είτε σαν αντίσταση.

“Ο στόχος του Εγώ του ασθενή είναι διαμετρικά αντίθετος από εκείνον του αναλυτή : ενώ ο τελευταίος επιδιώκει να έρθουν στο συνειδητό οι ασυνείδητες ενορμήσεις, στόχος του Εγώ του ασθενή είναι να κυριαρχήσει πάνω στις ενορμήσεις του”. Επομένως το Εγώ αντιστέκεται στην αλλαγή γιατί απειλείται από τον αναλυτή, ο οποίος προσπαθεί ν’ αναιρέσει τις απωθήσεις και να διαλύσει τους συμβιβαστικούς μηχανισμούς που δημιουργούν συμπτώματα.

Το καθήκον της ψυχαναλυτικής θεραπείας είναι να μεταφερθεί στο συνειδητό, κάθε τι το νοσογόνο που υπάρχει στο ασυνείδητο. Στην ψυχανάλυση, οι απωθημένες τάσεις συνειδητοποιούνται σταδιακά και αφού πρόκειται βασικά για ερωτικές επιθυμίες που απευθύνονται προς τους γονείς, αυτόματα στρέφονται προς το πρόσωπο του ψυχαναλυτή. Η συναισθηματική αυτή διακίνηση του πάσχοντος προς το πρόσωπο του αναλυτή καλείται μεταβίβαση και άλλοτε παίρνει τη μορφή πρόσδεσης κι εξάρτησης, άλλοτε τη μορφή αντίθεσης κι απόρριψης. Ο πάσχων τοποθετεί τον αναλυτή στο ρόλο του πατέρα ή της μητέρας

Η συχνότητα των θεραπευτικών συνεδριών στην ψυχανάλυση είναι τέσσερις ως πέντε φορές τη βδομάδα και η διάρκεια της θεραπείας δύο ως πέντε ή και περισσότερα χρόνια

Προϋποθέσεις για την επιλογή των ασθενών είναι

- 1) η σχετικά νεαρή ηλικία , συνήθως κάτω από σαράντα , ώστε να υπάρχει δυνατότητα αλλαγής της προσωπικότητας
- 2) η ικανότητα του ατόμου για αντοχή στη στέρηση της ικανοποίησης των επιθυμιών , που χαρακτηρίζει την ανάλυση
- 3) η ύπαρξη ισχυρού εγώ που να μπορεί να *παλινδρομήσει* (να επιστρέψει δηλαδή σε προηγούμενες φάσεις της ζωής) και να συνειδητοποιήσει απωθημένα βιώματα της παιδικής ηλικίας χωρίς να διασπασθεί
- 4) η ύπαρξη ενός πλαισίου ζωής που να μπορεί ρεαλιστικά να αλλάξει

- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Corey, G. (1982). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Monterey California: Brooks/Cole Publishing Company.

Γαλανουδάκη-Ράπτη, Α., & Κοσμίδου-Hardy, Χ. (1996). *Συμβουλευτική: Θεωρία και Πρακτική*. Αθήνα: Εκδ. Ασημάκης.

Δημητρόπουλος, Ε. (2000). *Συμβουλευτική Προσανατολισμός*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.

Μαλικιώση-Λοϊζου, Μ. (1993). *Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

O' Prochaska, J. O. (1984). *Systems of psychotherapy*. Homewood, Illinois: The Dorsey Press.

McLeod, J. (2003). *Εισαγωγή στη Συμβουλευτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο.